

UBTBR 16.00.00

DOI: <https://doi.org/10.47344/sdu%20bulletin.v58i1.734>

E. O. Uygur¹, C. Özdemir^{2*}

¹Uluslararası Burç Üniversitesi, Bosna Hersek

² Süleyman Demirel Üniversitesi, Kaskelen, Kazakistan

*e-mail: cemal.ozdemir@ibu.edu.ba

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE HİKÂYE ÖRGÜSÜ YÖNTEMİ: B1 SEVİYESİ ÖRNEĞİ

Özet. Türkçenin yabancı dil olarak öğretim sürecinde içerik ve materyal bakımından yeterli zenginlikte olmadığı bilinmektedir. Üretilen içeriklerin günümüzde dolaylı ve dolaysız stratejiler çizgisinde empati kurma ve kültürel bağ oluşturma ile öğrenmeyi kolaylaştıracak bir zenginlikte olması kaçınılmaz bir durum olmuştur. Bu çalışmada yabancı dil öğretim stratejilerinde yer alan kurguya dayalı hikâye örgüsü yöntemi ile konuların birbirini takip eden bir çizgide verilmesi ile hem gramere hem de metne bağlı öğrenme aktivitelerinin bir ünite içinde sunulması ile öğrenmede kolaylık ve kalıcılık sağlanması hedeflenmiştir. Konu araştırma desenlerinden durum çalışması kapsamında veri toplama ve analiz yöntemlerine bağlı olarak oluşturulmuştur. Araştırma, hikâye örgüsü içinde yabancı dil öğretmenin dil öğrenme stratejileri açısından daha verimli olduğunu, doğrudan veya dolaylı öğrenmede kolaylık sağladığını öne çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Yabancı Dil, Hikâye Örgüsü, B1 Seviyesi

1. Giriş

Bir dilin yabancı dil olarak öğretimi konusu elbette bir ihtiyaca ve kullanılan dil olmasına bağlıdır. Türkçe farklı lehçeleri ile farklı coğrafyalarda kullanılan önemli dünya dilleri arasında yer almaktadır. Ancak Türkçenin ihtiyaç dil kategorisine girmesi, Türk Dili merkezli sosyal, ekonomik, kültürel ve inanç bağlamındaki gelişmelere bağlıdır.

“Eğitim sistemimizin amacı, milli değerler ile küresel gerçekler arasındaki dengeyi sağlayabilecek yeterliğe sahip bireyler yetiştirmek olmalıdır” [1]. Bununla birlikte dilin öğretiminde üretilen araç gereç ve öğretim materyalleri de çok önem arz etmektedir. İhtiyaçlara cevap verebilecek bir seviyede içerik üretmek, üretilen içerikte kaliteyi yakalamak ve daha başka

önemli kriterlere dikkat etmek gerekmektedir. Analizden uzak, plansız ve reklama yönelik yapılan çalışmaların Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine katkısı olmayacağı açıktır [2].

Birçok sebepten dolayı günümüzde Türkçenin öğrenilmek istenen diller arasında olduğunu söylemek mümkündür. Bunda en önemli etkenlerden birinin Türkiye'nin Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının kesişim noktasında yer alması ve bu geniş coğrafi kesişim noktasında konum gereği farklı kültürler ve medeniyetlerle olan zenginliğini koruması olduğu görülmektedir [3].

Günümüzde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda uygulama sahasında görülen birçok teknik ve yöntemin varlığı bilinmektedir. Bu yöntem ve tekniklerin içerisinde Türkçenin öğretimi konusunda mevcut yöntem ve tekniklerin en uygunlarını ve başka yeni yöntem ve teknikleri tespit etmek gerekmektedir. Bunun için de öncelikle hali hazırdaki içeriklerin yeniden gözden geçirilip evrensel kriterlerle birlikte yürüme gerekmektedir [4].

Yukarıda belirtilen nedenlerin de yardımı ile konuya bir daha detaylı bakıldığında yabancı dil öğretiminin çok ciddi bir olgu olduğu görülür. Bu detaylarda ilk göze çarpan temel özellikler; dört temel dil becerisini geliştirme, öğretim etkinliklerini planlama, kolaydan zora somuttan soyuta öğretme, görsel ve işitsel materyal ve içerik kullanma, gerekli durumlarda anadili kullanabilme, bir bölümde tek bir yapıyı anlatma, bilgilerin günlük hayata aktarılmasını gözetme, öğrencilerin derse etkin olarak katılmalarını sağlama, bireysel farklılıkları dikkate alma ve öğrencileri güdüleme ve cesaretlendirme olarak sıralanabilir [5].

Yabancı dil öğrenme konusunda Barın, insanların, toplumların ve milletlerin arasında çeşitli sebeplerle münasebetlerin bulunduğunu ve bilim, siyaset, eğitim, turizm, kültür, sanat, ticaret ve haberleşme alanlarındaki bu münasebetlerin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için ana dilden başka milletlerarası ortak olan dillerin de insanlar tarafından öğrenilmesi gerektiğini söylemiştir [6, 11]. Bu çizgide üretilmesi gereken içeriğin çok yönlü olması gerektiği, öğrenilen dilin başka kültürlerle doğrudan iletişim içinde olacağı görülmektedir. Dört temel öğrenme yönteminin kişiye göre oransal olarak farklılık arz ettiği düşünüldüğünde ortak yaşantı kolonisi ile bütün hedef dil öğrencilerinin ilgisi ve merakı bir yere odaklanabilir. Bütün bunlar yine de hedef dil öğrencilerini ihtiyaçlarının farklılığını da yanında bulundurur: “a) İyi bir eğitim almak, b) Dil politikasındaki evrensellik, c) Değişik kültürleri tanımak, d) Göçler, e) Ticaret, f) Turizm” [6, 11]. Bahsedilen dil öğretme ve öğrenme kriterlerinin tam olarak sağlanması ve bunların teknik ve uygulama alanları açısından gelişime açık olması gerektiği bilinen ve kabul edilen bir

durumdur. Avrupa Dil Konseyi [7] yabancı dil öğretim yöntemleri çerçevesinden bakıldığında uygulanacak her yöntem ve bu yöntemi destekleyen tekniklerin içerik olarak sürekli güncellenmesi hedef dil açısından çok önemlidir. Bu noktada bireyin sosyal yaşama uzanan çizgisinde yer alan kısa ve basit içeriklerin öyküleştirme yoluyla dil öğretimine yansıtılması, hedef dilin öğrenilmesini daha cazip kılacaktır. Bireyin geçmiş ve güncel yaşantılarını konu alan kısa öyküler, birebir hayatın kendisi olduğundan öğrenme ihtiyacını da artıracaktır.

Günümüzde tarihsel ve güncel metinlerin bir versiyonunun üretilmesi ve bunların kültürel birer öge olmanın yanında eğitim-öğretim amaçlı olarak da kullanıldığı bilinmektedir. Bu çalışmalarda her neslin farklı zihinsel alt yapı ve buna bağlı olarak farklı ihtiyaçlarla hayata girmesinin önemli bir etkisi vardır. Bu ihtiyaçlar hayatın akışı içinde doğal olarak yabancı dil öğreniminde de kendini göstermektedir.

Metinlerin değiştirim süreçleri, metinler arası uyumu ve metinler arası karmaşıklığı da gündeme getirmektedir. Bu yüzden metin çeşitliliğine olan ihtiyaç da sürekli artmaktadır. Metnin sadeleştirilmesini savunanlar, bu tür metinlerin daha anlaşılır dilsel girdi sağladığını öne sürmektedir. Onlara göre bu tür metinler daha az karmaşık sözlüksel özellikler, sadeleştirilmiş sözdizimi ve tekrarlar yoluyla artan oranda uyum göstermektedir [8, 92]. Ancak metnin sadeleştirilmesi yerine metnin temel ilkelerine bağlı kalarak yeniden yazılması, karakterlerin güncellenmesi ve güncel temalarla irtibatlandırılması da günümüzde uygulanan sistemler arasında görülmektedir. Bu uygulama yabancı dil öğrenme aktivitelerinde içerik olarak kullanıldığında hedef dil öğrenmeye farklı bir bakış sağlanmış olacaktır.

Duygusal süreç bağlamında empati kurma, duygusal ve davranışsal olgular da öğrencinin hedef dile karşı olan ilgisinde önemli rol oynamaktadır. Çünkü birey dili salt olarak öğrenmez. Dil toplumun birikimi ile aktarılır. Hedef dil öğrenen birey ise bu dilin arka planına ve kültürel öğelerine de ilgi duyar. Bu açıdan da öyküsel metinler yabancı dil öğretiminde öğrencinin ilgisini uyandıracak nitelikte hazırlanmalıdır. Böylece hem kalıcılık sağlanmış hem de yeni öğretilere kapı aralanmış olacaktır. Krashen'a göre özgün metin kullanımı duygusal süreç ile de ilgilidir [9]. Ayrıca "Metinler öğrencilerin kişisel ilgi ve merakları ile ilişkilendirildikleri oranda dilin işlenmesi daha hızlı olacak ve öğrenilenler daha kalıcı olacaktır" [10, 7]. Bunlara ilave olarak, özgün metinlerin içeriğinin öğrenci ile bütünleşmesi endişe seviyesini azaltıp öğrenmeyi de kolaylaştıracaktır. Metin bir amaca yönelmişse o metinle birlikte empati de gelişir ve öğrenci dikkat seviyesi de artar [11].

1.1 Öykü Örgülemesine Örnek Çalışmalar

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde edebi metinlerden faydalanılmasını savunan ve bunu bilimsel çalışmalarla ortaya koyan yazılardan Dede Korkut Hikâyeleri üzerine yapılan araştırma öyküsel örgüleme konusunda örnek bir çalışma olarak kabul edilebilir. Bu araştırma hem tarihi hem de edebi metinlerin Türkçenin hedef dil olarak öğretilmesinde ders materyali olarak geliştirilip bir teknik çerçevesinde kullanılabileceğini ortaya koyma amacını gütmüştür. Hikâyelerdeki Dirse Han Oğlu Boğaç Han Destanı B1 seviyesi dil yeterlilik kriterlerine göre düzenlenerek yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilir bir materyal olarak seçilmiştir. Günümüz Türkçesine göre düzenlenen metin, okuma-anlama etkinlikleriyle de desteklenmiştir [12].

Almanca yabancı dil öğretim kitaplarında genel olarak bu yöntem uygulanmaktadır. Örnek olarak B2 Linie 1 kitabında öykü örnekleme yöntemi seçilerek her bölümde farklı kişi ya da kişiler bölüm etkinlikleri içinde bir öykü yöntemi çerçevesinde işlenmiştir [13, 23-31]. Kitabın ikinci bölümünde olay için örnek alınan Mehmet, önce bir günlük yazısı ile öğrenci karşısına çıkarılmıştır. Dinleme etkinliğinde Mehmet'in günlüğü ile ilgili bir çalışmaya yer verilmiştir. Bir e-mail veya mesaj yazma bölümünde ise Mehmet'in arkadaşına yazdığı işle ilgili bir yazı yer almaktadır. Bir diğer bölümde ise Mehmet'in işi ile ilgili bilgilerin yorumlanması istenmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Problem Durumu, Amaç ve Yöntem

Çalışma Türkçe öğretim materyalleri açısından metin içi farklı bir etkinlik oluşturmayı amaçlamıştır. Duygusal süreç ve süzgeç bağlamında empati ve yakınlık kurma çerçevesinde kültürel öğelerin zenginleştirilmesini sağlamak sureti ile öğrenmeyi daha cazip hale getirmek çalışmanın önemli bir çizgisini oluşturmaktadır. Birbirinden bağımsız metinlerin hedef dil öğrencisinde ilgiyi azaltabileceği öngörüsü ve Türkçe öğretim materyallerinde öykü örgüsünün etkin bir biçimde kullanılmaması bu çalışmanın gerekliliğini ortaya koymuştur. Kaldı ki B1 düzeyince bir dil öğrencisi artık hedef dili ana dili kullanıcıları ile rahat bir diyaloga geçme aşamasındadır. Bu seviyede bir öğrenci, yaşadığı olayları ve deneyimleri karşıdaki kişilere aktarabilir, isteklerini, planlarını söyleyebilir [7].

Araştırmada durum çalışması deseni üzerinden veri toplama, betimleme, örnekleme yöntemlerine yer verilmiştir. Durum analizi deseni nitel ve nicel metinlere uygulanabilir. Durumla ilgili bir sonuç çıkarılması beklenir. Birden fazla veri toplama tekniği kullanılabilir. Birden fazla kanta ve veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda [14], bir örneğin, olgunun, sosyal birimin yoğun

biçimde tanımlanması ve analizidir [15]. Araştırmacının sınırlandırılmış bir veya birden çok durumu çoklu veri toplama araçları ile derinlemesine incelediği nitel bir araştırma yaklaşımıdır [16].

Öykü örgüsü ile elde edilmesi düşünülen sonuçlar:

1. Konu bütünlük içinde sunulması ile kalıcı olması,
2. Gramer bilgileri konu içinde farklı formlarda dağıtıldığı için öğrenmede kolaylık sağlanması,
3. Öykü örgüsü ile öğrenme değil daha çok kavrama, fark etme kazanımı elde edilmesi,
4. Burada verilen örnek öykü ile benzer öyküler karşılaştırıldığında öğrenci hafızasında geri bildirim sağlanmış olması şeklinde özetlenebilir.

Konu ile ilgili araştırmada yabancılara Almanca öğretim B1 kitabı gramer bilgilerini aktarım açısından esas alındı. Örnek olay metni için B2 Linie 1 kitabından örnekler tarandı. Kitapta hikâye yöntemi ile ilgili bölümlerin genel mantığı üzerinden Türkçe örneklemlere yer verildi. Öğretilecek dilbilgisi konuları ve cümle kuruluşları ile ilgili verilen örneklerin hikâye yöntemi içinde dağılımı göz önüne alınarak yeni, özgün metinler oluşturuldu.

2.2. Öğretim Stratejileri ve Etkinlikleri

Yabancı dil öğretiminde genel olarak uygulanan stratejiler, öykü örgüsü çalışmasında da kullanılmaktadır. Rubin, bu stratejileri öğrenme, iletişim ve sosyal stratejiler olarak temelde üç bölümde göstermiştir. Oxford, doğrudan ve dolaylı olarak iki bölüme ayırmıştır. Doğrudan stratejileri kendi içinde bellek, bilişsel ve telafi olarak üç bölümde; dolaylı stratejileri üst biliş, duygusal ve sosyal stratejiler olarak üç bölümde incelemiştir. O'. Malley ise üst biliş, bilişsel ve sosyal stratejiler olarak üç ana başlık altında işlemiştir [17].

Rubin'in öğrenme stratejileri bilişsel ve üst bilişseldir. Bilişsel stratejiler altı farklı başlıktan oluşmaktadır. Netleştirme ve onaylama, tahmin ve çıkarım, akıl yürütme, alıştırma, ezber ve kontrol ve takip [18]

Oxford'un doğrudan öğrenme stratejileri içindeki bellek stratejisi kapsamında, gruplandırma, ilişkilendirme, anlam haritası oluşturma, yeni kelimeleri hikâyede, metin içinde kullanma, anahtar kelime kullanma, tekrar gibi yöntemler yer almaktadır. Dolaylı öğrenme bölümünde ise üst biliş stratejileri, öğrenmede planlamaya, düzenlemeye, odaklanma ve değerlendirmeye yer vermektedir. Sosyal stratejiler kısmında ise iş birliği ve empati kavramlarına vurgu yapılmıştır [19].

3. BULGU VE YORUMLAR

3.1. Öykü Örgüsü

Bu çalışmada B1 seviyesi Türkçe gramer konularının tamamı örnekleme

kapsamında ele alınmıştır. Bu yüzden gramer konuları da birebir değil örneklem bağlamında çalışılmıştır.

Örnek Metin 1:

O yaz tatil için denize gideceklerdi. Elif eşyaları arabaya taşıırken mutlu idi. Eşyalar arabaya yüklendiğinde Elif de araçta yerini almıştı. Yola çıktıklarında saat 08.00 idi. (Zarf Fiiller)

Elif aracın penceresinden etrafa bakıyordu. Biraz sonra deniz görüldü. Ayşeler, Eliflerden daha önce gelmişler ve Ayşe Elif'i görünce çok sevindi. Çünkü tek başına zaman geçmiyordu. Ayşe'nin ailesi Eliflere yardım etti. (Şimdiki Zaman Hikayesi)

Sahilde çok güzel bir park vardı. Artık Elif ve Ayşe parkta doya doya oynuyorlardı. Elif bazen annesi ile sahilde yürümek istiyordu. Ayşe ise genelde parkta oynamayı tercih ediyordu. Elif ve Ayşe her gün yürümeye, denize girmeye, dalgalar arasında denize dalış yapmaya ve kumda oynamaya devam ettiler. Tatil çok güzel geçiyordu. (İsim Fiiller)

Artık tatilin son günü idi. Elif ve Ayşe eşyalarını topladılar. Ayrılmak zor geldi ikisine de. Elif bir daha buraya gelmeliyiz dedi. Ayşe yine gelirsek kedimi de getirmek istiyorum dedi. Henüz hareket saati gelmemişti. Elif hadi bir daha denize gidelim dedi. Sahilde bir süre koştular. (Dilek Kipleri)

3.2. Öykü Örgülü Öğretim Teknikleri ve Uygulamaları

Konuya giriş görseller ile başlamaktadır. Öğrencilerin görseller üzerinde bir tahminde bulunması ve görseller hakkında kısa yorumlarda bulunabilmesi gelecek olan metnin anlaşılması adına ön hazırlık olacaktır. Metnin okunmasından sonra hikâye formatı üzerinden dilbilgisi konuları ve diyaloglar örneklerle çeşitlendirilecektir. Hikâye yöntemi burada öğrencinin kendi dünyasına gidip yaşantısından kareleri düşünmesine de yardımcı olacaktır. Metinlerin ve temanın sonunda doldurma, seçmeli veya konuşma, yazı çalışmaları yapılırken de hikâyenin hatırlatıcı etkisi ile daha kolay yol alma şansı yakalanabilecektir.

1. Tatil hazırlıkları içeren resimler konur ve ilk önce bunların yorumlanması istenir. Resimlerdeki cisimlerin adlandırılması yapılır. Olay betimlenir tema tam olarak tespit edilir

Resim-1

Resim-2

Resim-3

Resim-4

1. Resimlerde ne görüyorsunuz?
2. Resimlerin genel temasını ifade ediniz.
3. Her resimle ilgili farklı cümleler kurunuz.

2.İki ailenin önceki yıl tatil programlarını içeren bir metin yer alır. Bu metinde tatilde yaşadıkları olumsuz ve olumlu olaylara yer verilir.

Resim 5

Resim 6

Örnek Metin 2:

Geçen yıl dağlık bir bölgeye gittik. Ağustos ayı idi. Şehirde havalar sıcaktı ama yüksekler serindi. Evimiz yemyeşil bir ortamda idi, az ilerde küçük bir göl vardı. Evin balkonu dağlara bakıyordu, göle baksa çok daha iyi olurdu. Doğa harika idi. Akşamları güneşin batışını izlemeye doyum olmuyordu. İki gün boyunca hava çok güzeldi. Ancak üçüncü gün büyük bir sis dalgası geldi. Dışarı çıkamayınca evde çok sıkıldık. Sis birkaç gün devam edecekti. Hava da soğuyunca geri dönüş hazırlıklarına başladık. Keşfedecek çok şey vardı ama olmadı. Sis gelince her şey bitti.

3. Metnin sonunda tatile katılan bütün bireylerin ayrı ayrı görüşlerine kısaca yer verilir.

Örnek Metin 3:

Elif: Keşke oraya gitmeseydik. Ormanda çadır kurmak istiyordum. Dağ yürüyüşü yapmak istiyordum. İlk gün göle gittik. İkinci gün bir çiftlikten süt aldık. Sis gelince bütün planlarım bozuldu. Bir daha oraya gitmek istemiyorum.
Ayşe: Ben denizi daha çok seviyordum ama ailem dağa gelmek istedi. Ben yine de denize gidelim demiştim. Sisli havada yaşamak çok zor. Denizde yüzmek, kumda oyun oynamak benim için çok iyi.

Ahmet: Geçen yıl bir farklılık olsun istiyorduk. Farklılık oldu ama bu iyi olmadı. Dinlenmeden işe başladım.

4. Metnin sonunda bazı kavramların açıklanması istenir. Bunlar tatil ile ilgili kelimeler olur.

Dağlık bölge, serin, güneşin batışı, doyum olmuyordu, sis dalgası gelince, devam edecekti, keşfetmek

5. Sonra asıl metin içeriği ile ilgili bazı sorularla metinde geçen dilbilgisi öğelerine dikkat çekilir.

1. *Elif arabada nereye bakıyordu?*
2. *Ayşe Elif'i görünce ne yaptı?*
3. *Sahilde annesi ile yürümeyi kim istiyordu?*
4. *Siz olsanız ne yapmak isterdiniz?*
5. *Aile tatil yeri için ortak karar almalı mı?*

6. Sonra da bir odak-fokus bölümü açılır ve metinde dikkat çekilmek istenen kavramlardan ya da farklı dilbilgisi için farklı örnekler aktarılır. Bunlar üzerinden soru cevaplarla kısa konuşmalar yapılır.

Tatile çıkmak, taşırken, bakıyordu, gidelim, gelirsek

Su giderek çoğaldı, denize girmek istiyorum, sen gelersen iyi olur, dağlık bölgelere gidince üşüdük, kardeşim de kitap okuyordu

7. Metinden kısa cümleler verilir ve bu cümlelerin doğru-yanlış

tespitinin yapılması istenir.

Ayşe denize girmek istemedi. () Elif annesi ile sahilde yürüdü. ()

Tatile iki aile birlikte gittiler. () Ayşe parkta oynamayı daha çok seviyordu. ()

Konu ile ilgili olarak öğrencilerin hangi hatıralara sahip oldukları konuşma şeklinde ifade edilir

Örnek: Geçen yıl ailemle denizde tatil yapmaya karar verdik. Dört kişi olduğumuz için babam iki katlı bir ev kiraladı. Üst katta ben kardeşimle kalıyordum. Sabahları sahilde kum topu oynuyorduk...

8. Bu bölümde tatil günlüğünde yer alan ifadelerden yola çıkılarak eşleştirilmesi istenen bölünmüş cümleler yer alır.

Zarf fiil ile biten bir yan cümlemin temel cümle ile anlamlı bir bütün oluşturması, şartlı cümle ile temel cümlemin bir araya getirilmesi, isim fiillerin ve bileşik zamanlı fiillerin diğer cümlelerle anlamlı bütün oluşturması için çalışma süresi verilir. Burada da öykü tekrar edilmiş olur.

Elifle Ayşeikisine de zor geldi.

Ayşe Elif'i görünce..... mutlu idi.

Elif eşyaları taşıırken..... çok sevindi.

Ayrılmak..... parka gittiler.

9. Dinleme etkinliğinde öyküden bir bölüm dinlettirilir ve hazırlanmış olan cümlelerin doğru yanlış tespitinin yapılması istenir.

İki aile tatilde denize gittiler. ()

Elif ve Ayşe iki kız kardeşidir. ()

Sahilde güzel bir park vardı. ()

Elif ile Ayşe denizden ayrılmak istemiyorlardı. ()

10. Tatil programı ile ilgili olarak bir veya iki bireyin yaşadıklarından dinleme yapılır ve bu dinleme sonucunda verilen seçmeli şıklarda (mesela 3 şıklı) doğru olanı tespit etme çalışması yapılır.

Örnek Metin 4:

Handan: O yıl çok çalışmış ve çok yorulmuştuk. Tatil gününü iple çekiyordum. Kızım Elif benden daha heyecanlı idi. Bu yıl aksilik olmasın istiyorduk. Denize gidince çok mutlu oldum. Çok iyi dinlendim. Şimdi çok huzurluyum.

Ayla: Bilsem daha önce buraya gelirdim. Yani artık hep buraya gelmeliyim. Arkadaşlarıma da tavsiye edeceğim burayı. Onlar da gelsin görsünler. Burası çok huzurlu. Eşimin kronik yorgunluğu vardı. Tamamen iyileşti. Deniz çok iyi geldi.

Ayla'nın hatırası için hangisi yanlıştır?

Ayla denizi çok sevdi. ()

Seneye başka bir deniz gitmek istiyor. ()

Deniz eşine de çok iyi geldi. ()

11. Tatil ile ilgili başka dört kişinin negatif ve pozitif anlatımlarına yer verilir. Tekrar öğrenci yaşantılarına dönülerek konu pekiştirilir.

Örnek Metin 5:

Ali: Harika bir tatildi. Her gün denize giriyordum. Akşam olunca arkadaşlarla maç yapıyorduk. İlk fırsatta yeniden gitmeliyim.

Nesrin: Maalesef geçen yıl tatil beldesinde yangın çıktı. Bir orman yok oldu.

Salih: Biz tatil için sağlık turizmini tercih ettik. Termal bir otelde kaldık.

Çok iyi oldu. Eve gelince kendimi yeniden doğmuş gibi hissettim. Meryem: İlk defa yurt dışında bir tatil yaptım. İtalya gerçekten çok güzeldi.

Tarih, doğa, yemekler hepsi çok harika idi.

12. Doğrudan gramer konuları ile ilgili olarak doldurma çalışması yer alır

Bilsem, sahilde,

Akşam olunca maç yapıyorduk.

Ayla, daha önce buraya gelirdim dedi.

13. Dinleme yaptırılarak metinde geçen gramer şekillerinin tespit edilmesine çalışılır.

Zarf fiil, şimdiki zaman hikayesi, istek kipleri, isim fiiller.

14. Elif ya da Ayşe'nin arkadaşlarına bir mesaj ya da mail yazmalarını gösteren bir kısa metin yer alır.

Bu metinde hitap, selamlama ve ayrılış ifadelerine dikkat edilir. Konu işlendikten sonra buna benzer bir yazma ödevi verilir.

Örnek Metin 6:

Merhaba Azra

Bu mesajı sana sahilden yazıyorum. Siz de gelseydiniz çok iyi olurdu. Burada olmak çok güzel. Sana birkaç deniz, sahil ve park fotoğrafı gönderiyorum. Okumam gereken kitabı da yanıma aldım. Her akşam bir saat okuyorum. Bu yıl seninle farklı okullarda olacağız ama yine de görüşürüz. Herkese selam. Görüşmek üzere hoşça kal.

Elif

15. Tatil beldesinden kareler verilir ve gramer kullanımları ile birlikte kısa yorumlar istenir.

Bu bölümde yorum olarak ilk anda görülen varlıkların isimlendirilmesi istenir. Sonra o kelimelerle ilgili cümleler kurma aşamasına geçilir. Ardından da konu ile ilgili öznel cümleler kurulması istenir. Bu aşamada kişisel yaşam örnekleri sunulabilir.

Resim 7

Resim 8

Resim 9

Resim 10

16. **Yorumlardan sonra ödev olarak bir tatil yazısı yazılması istenir.** Resimlerle ilgili yapılan konuşmalara, yorumlara bağlı olarak uzun olmayan bir metin oluşturulması istenir. Bu metinde kısa bir yer tanıtımı ve o yerle ilgili tatil hatıralarını kapsayan örnekler istenir.

17. **Alıştırma bölümünde konuda yer alan ifadelere yer verilerek kelime ve gramer şekillerinin tekrar edilmesi istenir.**

Gramer şekilleri ile kurulmuş cümlelerde boşluklar olur ve bu boşluklara soru üstünde karışık olarak verilen kelimelerin yerleştirilmesi istenir. Yeniden cümle eşleştirmesi yapılır. İçinde yanlışlar olan cümlelerin düzeltilmesi istenir. Soru cümlelerine kısa cevaplar verilmesi istenir. Verilen cümlelere parantez içindeki fiillerin uygun kipte yazılması istenir.

4. Sonuç

Araştırma, yabancılara Almanca öğretim B1 kitabı [21] gramer bilgilerini aktarım açısından esas alındı. Örnek olay metni için B2 Linie 1 kitabından örnekler tarandı. Tatil teması iki ailenin yaz tatili programı üzerinden anlatıldı. B1 seviyesinde verilmek istenen gramer konuları tema içinde farklı formlarda örneklandı. B1 formatı içinde tema işlenirken A1 ve A2 konuları da tekrarlanmış oldu. Bu sayede hem konuşma hem yazma hem de yorumlama aktiviteleri ile birlikte tatil teması işlenmiş oldu. Geri bildirimler sayesinde öğrencilerin empati yapmaları sağlandı. Böylece konu üzerinde konuşmanın daha kolay olması

planlandı. Kültürel öğelerin yaşantı örnekleri ile verilmesinin hedef dili anlamada daha etkin bir yol olduğu konusunda yapılan çalışmalara katkı sunulmuş oldu.

Öykü örgülemeye derse hazırlık için farklı arayışlara gerek kalmayacaktır. Tema üzerinde üretilecek yeni cümleler, öğrencinin genel kültürü ve bilgisi kapsamında daha zengin bir hal alacaktır. Bu da öğrenciyi konuşmaya teşvik eden bir unsur olacaktır. Bu yöntemin sanal versiyonu oluşturulduğunda ise öğrenci sanal ortamda aynı temaları görme ve benzer ortamlarda konuşma imkanını yakalamış olacaktır. Yazma çalışmasını da aynı tema üzerinden yaparken metinlerde geçen gramer birliklerini de hatırlamış olacaktır.

Kaynakça

- 1 Çalık T., Sezgin F. Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim // Kastamonu Eğitim Dergisi 13(1), 2005. — 55-66.
- 2 Özdemir C. Lale 1 Türkçe Öğretim Seti ile İlgili Öğrenci Değerlendirmelerinin Karşılaştırılması: Kazakistan Örneği // Science and Life of Kazakhstan Journal 4(60), 2018. — 28-33.
- 3 Kasapoğlu A. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için ulaçların (zarf- fiillerin) öğretimine yönelik materyal geliştirme. Doktora Tezi, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü. 2012.
- 4 Özdemir C. Günümüzde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Durumu // Alatur Academic Studies 18(1), 2018. — 11-19.
- 5 Demirel Ö. Yabancı Dil Öğretimi Dil Pasaportu Dil Biyografisi Dil Dosyası (5.baskı). –Ankara: Pegem Yayınları, 2010.
- 6 Bozali, S. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde/Öğreniminde Kelime Kazanımına İlişkin Oyun İçerikli Materyal Geliştirme Örneği: B1 Düzeyi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi. 2019.
- 7 CEFR. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment assessment, Modern Language Division. – Strasburg: Cambridge Press, 2001.
- 8 Durmuş M. İkinci / Yabancı dil öğretiminde sadeleştirilmiş metin sorunları üzerine // Bilig (65), 2013. — 135-150.
- 9 Uçkun B., Onat Z. Yabancı Dil Kitaplarında Özgün Metin ve Özgün Görev Kullanımının Önemi: Bir Kitap İncelemesi // Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 7(1), 2008. — 149-164.
- 10 Little D., Devitt S. ve Singleton D. Learning Foreign Languages from Authentic Texts: Theory and Practice. – Dublin: Authentic Language Learning Resources Ltd., 1989.
- 11 Ellis R. The Study of Second Language Acquisition. – Oxford: Oxford University Press, 1994. Genç H., Oruç N. ve Şeremet C. Quick Step

6. – İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2006.
- 12 Oğuztürk O. Tarihsel Metinlerin Yabancılar Türkçe Öğretiminde Materyal Geliştirme Açısından İncelenmesi (Dede Korkut Örneği). Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. 2019.
- 13 Moritz U., Rodi M., Rohrman L. ve Kaufman S. Linie 1 Beruf B2. – Stuttgart: Ernst Klett Sprechen, 2022.
- 14 Şimşek H., Yıldırım A. Sosyal Bilimler Nitel Araştırma Yöntemleri (9.Baskı). –Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2012.
- 15 Selçuk A., Karakaya F., Çimen O. ve Yılmaz M. Covid-19 pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim hakkında ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin belirlenmesi // Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi 41(2), 2021. — 631-659.
- 16 Forman J., Creswell J. W., Damschroder L., Kowalski C. P. ve Krein S. L. Qualitative research methods: key features and insights gained from use in infection prevention research // American journal of infection control 36(10), 2008. — 764-771.
- 17 O'Malley J., Micheal A. Uhl Chamot. Learning Strategies in Second Language Acquisition. – Cambridge: Cambridge Uni. Press, 1990.
- 18 Rubin J. Learner Strategies: Theoretical Assumptions, Research History, And Typology. Learner Strategies In Language Learning. ed. A. Wenden, J. Rubin. — Hemel Hempstead: Prentice-Hall, 1987.
- 19 Cesur M. O. Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil öğrenme stratejileri, öğrenme stili tercihi ve yabancı dil akademik başarısı arasındaki açıklayıcı ve yordayıcı ilişkiler örüntüsü. Yayımlanmış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi. 2008.
- 20 <https://pixabay.com/tr/photos/search/> Erişim Tarihi: 20.04.2022
- 21 Harst E., Kaufmann S., Plaski A., Rodi M., Rohrman L., Sonntag R., Berliner Platz Neu, B1. Ernst Klette Sprechen , 2021 Stuttgart.

E. O. Uygur¹, C. Özdemir²

¹International Burch University, Bosna Hersek

² Suleyman Demirel University, Kaskelen, Kazakhstan

*e-mail: cemal.ozdemir@ibu.edu.ba

STORY STRUCTURE METHOD IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE: B1 LEVEL EXAMPLE

Abstract. It is known that Turkish as a foreign language is not rich enough in terms of content and materials in the teaching process. Today, it has become

inevitable that the content produced should be rich enough to facilitate learning by establishing empathy and creating cultural bonds in the line of indirect and direct strategies. This study, it is aimed to provide convenience and permanence in learning by presenting both grammar and text-based learning activities in a unit by giving the subjects in a consecutive line with the fiction-based storytelling method in foreign language teaching strategies. The subject was created depending on the data collection and analysis methods within the scope of the case study, one of the research designs. The research has highlighted that teaching a foreign language in storytelling is more efficient in terms of language learning strategies and facilitates direct or indirect learning.

Keywords: Turkish, Foreign Language, Storytelling, B1 Level

Э. О. Уйгур¹, Дж. Оздемир²

¹Международный университет Берча, Босния Херсек

²Университет имени Сулеймана Демиреля, г.Каскелен, Казахстан

*e-mail: cemal.ozdemir@ibu.edu.ba

МЕТОД СТРУКТУРЫ ИСТОРИИ В ОБУЧЕНИИ ТУРЕЦКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ: ПРИМЕР УРОВНЯ B1

Аннотация. Известно, что турецкий язык как иностранный недостаточно богат по содержанию и материалам в процессе обучения. На сегодняшний день важным стало, что создаваемый контент должен быть достаточно содержательным, чтобы способствовать обучению путем установления эмпатии и создания культурных связей в рамках косвенных и прямых стратегий. Это исследование направлено на то, чтобы обеспечить удобство и постоянство в обучении, представляя, такие навыки как грамматику, так и текстовые учебные действия в едином блоке, давая предметы в последовательной линии с методом повествования на основе художественной литературы в стратегиях обучения иностранному языку. Тематика создавалась в зависимости от методов сбора и анализа данных в рамках тематического исследования, одного из дизайнов исследования. Исследование показало, что обучение иностранному языку посредством историй более эффективно с точки зрения стратегий изучения языка и облегчает прямое или косвенное обучение.

Ключевые слова: турецкий, иностранный язык, повествование историй, уровень B1

Aldik 30 Şubat 2022